



Nr 1 2001 - Rovdjurspropositionen

Det viktigaste på länge

Björn Ljunggren utvärderar regeringens förslag till rovdjurspolitik.

Rovdjurspropositionen är utan tvekan det viktigaste dokumentet på rovdjursområdet på mycket länge. Ändringarna gentemot utredningens slutbetänkande är i vissa fall väsentliga, inte minst vad gäller målformuleringen. Regeringens mål uttrycks i propositionen på följande sätt:

”... svenska staten skall ta ansvar för att arterna björn, järv, lo, varg och kungsörn skall finnas i så stora antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och även kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. I likhet med de 15 nationella miljö kvalitetsmålen är ambitionen att detta övergripande mål skall nås inom en generation.” Rovdjursutredningen talade aldrig i sådan klartext om det långsiktiga målet. I praktiken innebär det, om man skall tro arbetsgruppen för rovdjursutredningen, att vi inom en generation skall ha 3000 – 5000 individer av vardera arten.

TYDLIG DEFINITION

Rovdjursutredningen föreslog att miniminivåer skulle anges för de olika arterna. Innan dessa nivåer uppnåtts skulle skydds jakt tillåtas endast i begränsad utsträckning. Därefter skulle stammarna visserligen få fortsätta att öka men större hänsyn skulle tas till motstående intressen. I debatten har dessa miniminivåer ofta tolkats som mål för stammarna, det vill säga maximinivåer. Bland annat påpekade Rovdjursförbundet i remissvaret att propositionen tydligt måste uttrycka vad som menas med miniminivåer, vilket tycks ha fått gehör. Propositionen slår fast att miniminivån inte är ett mått på vilket antal individer som är önskvärdt av en art. Målet är dessutom att:

”...arterna skall öka i antal utöver respektive miniminivå, till sådana nivåer att de med större säkerhet långsiktigt kan bevaras i den svenska faunan. Om antalet djur av en art sjunker under miniminivån bör skydds jakt tillåtas endast i begränsad omfattning. Så länge en art befinner sig över miniminivån bör emellertid större hänsyn tas till motstående intressen.”

För varg och järv ska däremot etappmål slås fast. Med etappmål menar regeringen delmål för stammarnas tillväxt mot en nivå där artens fortsatta existens i Sverige kan anses långsiktigt säkrad. När etappmålet uppnåtts ska en förnyad bedömning göras för arten. Innan etappmålet uppnåtts ska endast skydds jakt tillåtas och då i begränsad omfattning.

HETA POTATISAR

Storleken på miniminivåerna för i synnerhet varg och järv torde ha varit den hetaste potatisen för regeringen. Man skriver:

”Regeringen anser att det inte är meningsfullt att nu slå fast etappmål som vida överstiger den nuvarande numerären eftersom det skulle kunna medföra konflikter som gör det svårt att upprätthålla förtroendet för förvaltningen.”

Regeringen anser vidare att Naturvårdsverket i samråd med respektive länsstyrelse bör ange regionala miniminivåer för björn, lo och kungsörn.

Regeringen skriver: ”Rovdjursarterna bör som huvudregel få sprida sig inom respektive arts naturliga utbredningsområde. I områden där riskerna för angrepp på människor och andra olyckor är störst bör man i förvaltningen försöka hindra en etablering eller i varje fall minska



antalet djur. Också i områden där en art gör stor skada bör antalet djur minskas. För de arter som inte nått upp till utvecklar detta genom att skriva att man förutsätter att tillväxttakten hos vargstammen är hög. Annars kommer paragrafen att ändras.

Rovdjursutredningen föreslog att Sverige skall verka för att EU:s art- och habitatdirektiv respektive Bernkonventionen ändras så att inte längre samma stränga skydd fortsättningsvis skall gälla för björn och lo utan att Sverige skall ha frihet att bedriva rent förvaltande jakt på arterna. Regeringen är av samma mening som utredningen.

VAD KOSTAR SKADORNA?

Regeringen har tidigare uttalat att var och en är skyldig att tåla ett visst mått av intrång och olägenhet till följd av förekomsten av vilt. Respekten för naturen och dess givna regler måste präglade synen på konflikter mellan olika mänskliga aktiviteter och viltet. Ersättning för skador på renar skall som huvudregel, liksom idag, baseras på rovdjursförekomst. Denna konstateras genom inventeringar i länsstyrelsernas regi. För år 2000 finns i statsbudgeten avsatt 35 miljoner kronor. Ytterligare 9 miljoner kronor föreslås nu tillföras anslagsposten för nästkommande budgetår. Ersättning bör lämnas med ett fast belopp per föryngring eller annan förekomst av de olika rovdjursarterna.

I fråga om bidrag och ersättningar för andra skador av vilt än på ren bör, enligt propositionen, nuvarande regler i huvudsak bibehållas. Dessa medel har hittills varit av relativt ringa storlek men skadorna förväntas komma att öka. Anslaget ökas därför med 3 miljoner kronor.

KUNSKAPSSPRIDNING

Regeringen går på utredningens linje och höjer bidraget ur jaktvårdsfonden med 2 miljoner kronor årligen för viltforskningen. För att förmedla all den kunskap som finns om våra stora rovdjur gör regeringen även en satsning på informationsarbete som får en miljon kronor.